

Τότε δὲ τότε λιπὼν τὴν Σχολὴν τῆς σοφῆς Γερμανίας,
Ἐδραμες ὅπου ἡ γῆ ἐποτίζετο μ' αἶμα μαρτύρων,
Ὅπου ἐπάλαιον δύο, ἀντίθετα ὅλως, στοιχεῖα,
Τοῦτο ἀλήθεια, ψεῦδος ἐκείνο —
Ὅτε τὰς λόγχας ἡμῶν ὁ κλυτὸς Φαβίερος ὠδήγει,
— Ἦθελ' ἐκείνος παντοῦ νὰ ἰδῇ τοῦ Σταυροῦ τὴν σημαίαν —
Ῥήτωρ ὀπλίτης καὶ σὺ, μετ' αὐτοῦ, εἰς τὴν Κάρυστον ἦλθες.
Ὅτε δ' ὁ Ἄραψ σατράπης τὴν Πέλοπος γῆν ἐπλημμύρει,
Κ' ἔμενον ἄλλοι νωθροὶ θεαταὶ τοῦ μεγάλου κινδύνου,
Στάς ἐν τῷ μέσῳ προμάχων πολλῶν, ἐρίζοντων πρὸς ἄλλους,
Σὺ μὲν τοῦ λόγου τὴν δυναμὶν πάντα μαλάξας τὰ πάθη,
Ἐπίσας ὅλους νὰ δράξουν τὰ ὅπλα φιλοῦντες ἀλλήλους.
Τέλος ἐπλήρου τοῦ χρόνου τὴν λάγνην δούλησιν θεία,
Σύμμαχοι δὲ κραταιοί, τὴν καλὴν ἐκατόμβην τῆς Πύλου
Θύσαντες, φέρουν ἐδῶ τὸν ἀνδρείον στρατὸν τοῦ Μαιζῶνος,
Κ' ἔντρομος φύγει ὁ ἄραψ, ἡμᾶς βλασφημῶν ἐλευθέρους.
Ἰσροφάντης παιδείας καὶ ἄλλα τριάκοντα ἔτη,
Ἄπαν τὸ Γένος, ἀείμνηστε σὺ, εὐηργέτης διδασκων,
Ἄφησας ὅμως τὰ τέκνα σχεδὸν ἐνδεῇ καὶ τοῦ ἄρτου.
Δύστηνα τέκνα, τὴν μαῦρην τοῦ οἴκου του κλείσατε θύραν,
Λύκεια κλείσθητε, ἄλυτον ἄγετε πένθος, αἱ Μοῦσαι.
Τοῦτό μου ἦτο τὸ ὕστερον δάκρυ, ὁ πρῶτιστος θρήνος.

Τὸ ποιημάτιον τοῦτο καὶ ἕτερον, Ἡ τελευταία
νῦξ ἐπιγραφόμενον, ἐνίκηθησαν ἀμαχητὶ εἰς τὸν
ἐφετινὸν ἀγῶνα. Ἄν καὶ ἐτάχθησαν — ὡς τοῖς
ἔπρεπεν — εἰς ἐσχάτην βαθμίδα, οἱ τέσσαρες ὁ-
μως ἀγωνοδίκαι, ἐπιεικέα ἀναμφιβόλως φερόμε-
νοι, ἀπήγγειλον δημοσίᾳ, κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν
τῆς ἀποφάσεως, μέρη τινὰ, ὧς καλὰ δέηεν καὶ

ταῦτα δὲν ἦσαν τὰ ἐκλεκτότερα. Ἐμαθον δὲ ὅτι
οἱ ἐξάμετροί μου δὲν ἤρσαν εἰς τοὺς διδασκάλους
τῆς ποιήσεως, διότι δὲν εἶχον τὰς κλασικὰς το-
μὰς, τὰς τομὰς τὰς ἀνυποφεύκτους. Πρώτην φο-
ρὰν ἀκούω ὅτι ἡ ποιήσις πρέπει νὰ τέρπῃ τὴν ὀ-
ρασιν, καὶ οὐχὶ τὴν ἀκοήν. Ἐλπίζω νὰ μάθω βρα-
δυτερον καὶ ἄλλα, ἄγνωστα προτοῦ εἰς ἐμέ.

Z.

ΠΕΡΙ ΑΝΑΤΡΟΦΗΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.

(Συνέχεια ἴδε φυλ. 6Θ.)

Οἱ παῖδες καὶ αἱ παιδίται εἶχον κατασκευα-
σμένας εἰδος σφενδονῶν τινῶν εἰς τὰς ὁποίας
ἔθετον πέτρας καὶ μάλιστα ὄγκον τινὰ μολύ-
βδου μὲν τρέπον ἴδιον εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς καὶ ἄ-
γνωστον ἦδη εἰς ἡμᾶς, ὅστις ἐξερχόμενος μὲν ἀ-
κάθεκτον ὀρυμνὸν ἐπέτα καὶ ἐκτύπα μικρὰ ζῶα,
τόσον ἐπιτυχῶς, ὥστε παρευθὺς ἐφρονεύοντο ἡ βα-
ρίως ἐπληγόνοντο καὶ τότε ἔτρεχον δρομέως καὶ
παρελάμβανον τὸ θυμὰ των ὅπερ ἔφερον καὶ πα-
ρέδιδον εἰς τοὺς ἄρχοντας, οἵτινες ἦσαν ὑπόχρεοι
νὰ κηρύττωσι τὰ ὀνόματα τῶν τοιούτων νικητῶν,
οἵτινες ὅσῃν πλείονα ἐπιτηδεύοντα εἰδείκνουν, τό-
σον καὶ ἐτιμῶντο καὶ ἀπηγάγοντο οἴκαδε μετὰ
κρότου μουσικῶν ὀργάνων.

Παρὰ τὰς Πάτρας ὑπῆρχε ναὸς κάλλιστος τῆς
Λαφρίας Ἀρτέμιδος, εἰς ὃν ἐγένετο ἑτέρα δια-
χυτικὴ ἐορτὴ, καθ' ἣν ἔτρεχε πανταχόθεν ἡ νεο-
Εὐτέρπ. τόμ. Η'. φυλλ. 61

λαία διὰ νὰ συμμεθέξῃ εἰς τὰ ἐν αὐτῇ γινόμενα.
Ἡ ἐορτὴ ἤρχιζεν ὡς ἐξῆς. Περὶ τὸν βωμὸν ἐ-
σχημάτιζον κύκλον ἐκ χλωρῶν ξύλων ὀρθίῳν ἐκ-
καίδεκα ἕκαστον πηχῶν, ἐντὸς δὲ αὐτοῦ ἔθετον
ἕτερα ξύλα ξηρότατα, ἐσχημάτιζον δὲ καὶ ἐξω-
τερικὴν ἄνοδον ἐπὶ τοῦ βωμοῦ, ἐπομένως ἐποιοῦν
πομπὴν μεγαλοπρεπεστάτην τῇ Θεῇ ἐν ἣ προη-
γούντο ὅλοι οἱ πομπευόμενοι, εἶπετο δὲ ἡ ἱε-
ρεῖα ἥτις ὤφειλε νὰ ἦναι παρθένος πάντοτε ὀχου-
μένη ἐφ' ἄρματος ἐξευγμένου δι' ἐλάφων καὶ
οὕτως ἐτελείονε τῆς πρώτης ἡμέρας ἡ τελετὴ
τὴν δὲ ἐπιούσαν εἰσέβαλλον εἰς τὸν βωμὸν ζῶ-
σας ὀρνίθας· ἐδωδίκους καὶ διάφορα ἄλλα ἱερεῖα,
ἔτι δὲ χοίρους ἀγρίους καὶ ἐλάφους καὶ δορκά-
δας πρὸς δὲ καὶ λύκων καὶ ἄρκτων σκώμους καὶ
ἄλλα θηρία καὶ καρπὸν δένδρων ἡμέρων, εἰς ἃ
ἐνέβαλλον ἕκαστὸν πρῶτον τὸ πῦρ ὅπερ ἀναδιδό-
μενον ὀρμητικῶς διεδίδετο εἰς τὰ ξύλα καὶ εἰς
τὰ ζῶα τὰ ὅποια ὀλοκαύτωμα ἐγένοντο· ἐὰν δὲ
τινα τῶν θυσιαζομένων ἐξέφευγον, ἦσαν ὑπό-
χρεοι οἱ θύται νὰ ἐπαναφέρωσιν αὐτὰ πάλιν εἰς
τὸν βωμὸν ἵνα λάβωσι τὴν προωρισμένην αὐτοῖς
τύχην. Μετὰ τὴν θυσίαν ταύτην ἀπῆρχοντο εἰς
τὸν παρακείμενον τῷ ναῷ τῆς Ἀρτέμιδος ναὸν τῆς
Παναχαΐδος Ἀθηνᾶς ὅπου ἤρχοντο τῆς ἐορτῆς διὰ

χωρῶν, ψαλμῶν καὶ ἀγῶνων μέχρι νυκτός ὅτε ἀπὸρχοντο ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια.

Παρὰ τὴν Ἑλικὴν ὑπῆρχε καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἑλικωνίου Ποσειδῶνος, εἰς ὃ ἐποιοῦν κατ' ἔτος ἑτέραν πανήγυριν, θύοντες τὰ λεγόμενα Παιωνία περὶ ὧν καὶ ὁ Ὀμηρος ποιεῖ λόγον λέγων·
 Αὐτὰρ ὃ θυμὸν ἄϊσθε καὶ ἥρυσεν ὧς ὅτε ταῦρος
 ἥρυσεν ἐλκόμενος Ἑλικώνιον ἀμφὶ ἄνακτα.
 καὶ ποιοῦντες τοὺς περικλεσετέρους τῆς Ἀχαιῆς ἀγῶνας.

Παρὰ τὴν Πελλήνην ὑπῆρχεν ὁ ναὸς τοῦ Βάκχου ὅπου ἐπανηγύριζον κατ' ἔτος, διὰ νυκτός, τὴν ἑορτὴν τὴν λεγομένην τῶν λαμπτήρων, διότι ἤναπτον λαμπάδων μεγίστην ποσότητα, καὶ διέβαινον καὶ εἰς ὅλους τοὺς παρευρισκομένους οἶνον ἀφθόνως καὶ ἡ εὐωχία ἐφθάνεν εἰς τὴν ἀνωτέραν περιωπὴν. Κατὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην ἀπεκλείετο ἡ νεολαία διὰ νὰ μὴ βλέπῃ τὰ εἰς αὐτὴν γινόμενα τὰ ὁποῖα ἦσαν ἄλλα σχεδὸν θεακικὰ ὄργια.

Εἴπωμεν ὅτι οἱ Ἀχαιοὶ δὲν ἀνέμιχθησαν εἰς τὰς ὑποθέσεις τῆς Ἑλλάδος, διότι δὲν ἐθήρευσον πολεμικὴν δόξαν καὶ τοὶ ὄντες ἄνδρεῖοι ἐκ φύσεως καὶ ἐκ διδαχῆς, οὔτε πλοῦτον, διότι ἐγνώριζον ὅτι ἡ ἀπόκτησις αὐτοῦ ἀπαιτεῖ ἀδικίας καὶ κατακτηθείας καὶ αὗται σφαγὰς, αἰχμαλωτίας καὶ συμφορὰς ἀντικείμενα τὰ ὁποῖα οἱ Ἀχαιοὶ περιφρόνουν ὡς αἰτίας τῆς κακοδαιμονίας τῆς ἀνθρώπινης. Ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ ὅμως πολέμου οἱ Ἀχαιοὶ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ μένωσιν οὐδέτεροι, ἐβιάσθησαν, ὡς κινδυνεύοντες καὶ ἀπὸ τοὺς Λακεδαιμονίους διὰ ξηρὰς καὶ ἀπὸ τοὺς Ἀθηναίους διὰ θαλάσσης, νὰ ἐγερθῶσιν ἀπὸ τὴν πολυχρόνιον ἀνάπαυσίν των ἥτις τοὺς εὐδαιμόνει πρὸ αἰῶνων καὶ ἠνώθησαν ἀλληλοδιαδόχως· πότε μὲν μετὰ τοὺς Λακεδαιμονίους πότε δὲ καὶ μαλιστὰ περισσότερον μετὰ τοὺς Ἀθηναίους, πρὸς οὓς εἶχον κρείττονα ὑπόληψιν διὰ τὰ φῶτα καὶ τοὺς μεγάλους αὐτῶν ἄνδρας, οὓς πάντοτε ἐσεδάσθησαν καὶ εἰς τῶν ὁποίων ὁ Ἀλκιβιάδης τοῦ ὁποῖου ἐγεύθησαν μόνον τὰς ἀρετὰς καὶ τὸ μεγαλεῖον, ἠθέλησε νὰ πείσῃ τοὺς Πατρεῖς νὰ ἐκτείνωσι τὰ τεῖχη τῆς πόλεως των μέχρι τοῦ λιμένος διὰ νὰ δύνανται οἱ στόλοι τῶν Ἀθηναίων χρεῖας καλοῦσης νὰ τοὺς βοηθῶσιν, ἀλλ' εἰς τῶν πολιτῶν ἀντίστη ἐν τῇ μέσῃ τῆς συνελεύσεως, εἰπὼν ὅτι ἐὰν παραδεχθῶσι τὴν συμβουλὴν, οἱ Ἀθηναῖοι θέλουν τοὺς καταπίει καὶ ὁ Ἀλκ. βιάδης ἀναγκασθεὶς ἀπεκρίθη, ὅτι τοῦτο ἴσως ἔσται δυνατόν πλην μετὰ τὴν διαφορὰν ὅτι, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι θέλουν ἀρχίσει ἀπὸ τοῦ πόδας, οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἀπὸ τὴν κεφαλὴν. Οἱ δὲ Πατρεῖς δυσχερεστήθησαν διὰ τὴν τόλμην ταύτην τοῦ Ἀλκιβιάδου καὶ δὲν παρεδέχθησαν τὴν συμβουλὴν. Ἀκολουθῶς οἱ Ἀχαιοὶ ἐποίησαντο διαφόρους ἀλλας συμμαχίας ἀποστείλαντες πρῶτον ἤδη ἀπὸ τῆς συστάσεώς των, ἐκτὸς τῆς ἐπικρατείας των εἰς τὸν Φωκαϊκὸν πόλεμον, δύο χιλιάδας ἄνδρας

οἵτινες τὰ μάλιστα εὐδοκίμησαν εἰς τὴν μάχην τῆς Χαίρωνείας, ἠνδραγαθήσαν ὑπὲρ ὅλους τοὺς λοιποὺς Ἕλληνας.

Οἱ Ἀχαιοὶ, μολοντοὶ ἐναντίον τῶν ἐθίμων καὶ νόμων αὐτῶν ἀνέμιχθησαν εἰς τοὺς πολέμους καὶ τὰς διχονοίας τῆς Ἑλλάδος, διετήρησαν ὅμως τὰ ἦθη των ἀνέπαφα ἀπὸ τὰς παγίδας τῆς διαφθορᾶς καὶ αὐτῆς ἐτι τῆς Μακεδονικῆς, καθότι ὁ χρυσὸς καὶ ἡ πολεμικὴ δόξα δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τυφλώσωσιν αὐτοὺς ὥστε νὰ μὴν ἴδωσι τὸν κεκρυμμένον εἰς αὐτὰ ἰσοβόλον ὄφιν, οὔτε δὲ ἡ συχνὴ ἐπιμιξία μετὰ λαῶν ἐξαχρειωθέντων ἡμπόρσε νὰ τοὺς καταστήσῃ ἐπιλήσμονας τῶν χρεῶν καὶ καθηκόντων των τὰ ὁποῖα νηπιόθεν ἐδιδάχθησαν, ἀλλὰ δύναται ποτὲ ἐν ἔθνος νὰ μείνῃ ἀνέπαφον ἀπὸ τὰς συμφορὰς αἰτινες ἐπῆλθον εἰς τὰ περικυκλοῦντα αὐτὸ ἕτερα ἔθνη; Ἀδύνατον! Ἀργὰ ἡ ταχέως θέλει μινυθῇ καὶ αὐτὸ ἀνεπαίσθητος. Οὕτω συνέβη καὶ εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς. Ὁ γενικὸς κατακλυσμὸς ὅστις ἐνέσκηψεν εἰς τὴν Ἑλλάδα εἰσῆλθε καὶ εἰς αὐτοὺς ἀν' οὐχὶ τόσον ὀρμητικὸς ὥς ἀλλαχοῦ, ἀρκετὸς ὅμως νὰ τοὺς καταστήσῃ ἀνικάνους νὰ τὸν ἀποβάλωσιν! Ἰπέπεσαν λοιπὸν διὰ τοῦτο καὶ οἱ Ἀχαιοὶ εἰς τὸν ζυγὸν τῶν Ῥωμαίων ὕστατοι ὅμως τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων καὶ ὑπερήφανοι διότι ἠδυνήθησαν μέχρι τῆς ὑποδουλώσεώς των νὰ διατηρήσωσι τὴν ὑπόληψιν ἣν διακαίως ἔχαιρον παρὰ πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν ὡς δικαιοτάτοι καὶ μετριοφρονέστατοι πάντων.

Κεφάλαιον ζ'.

Περὶ τῶν ἀτροφῆς τῶν Ἡλείων.

Οἱ Ἡλείοι ὀνομαζόμενοι πρότερον Ἐνδυμινίδαι ἀπὸ τοῦ βασιλέως αὐτῶν Ἐνδυμῖωνος υἱοῦ τοῦ Ἀεθλίου, πρώτου τῆς Ἡλίδος γνωστοῦ βασιλέως, εἴτα Ἐπειοὶ ἀπὸ τοῦ βασιλέως αὐτῶν Ἐπειοῦ υἱοῦ τοῦ Ἐνδυμῖωνος ὀνομάσθησαν οὕτως ὑπὸ τοῦ Ἡλίδος Ποσειδῶνος ὅστις ἔθηκε τὰς κυριωτέρας βάσεις τῆς ἡλικῆς τῶν Ἡλείων τὰς ὁποίας ὁ Ἴφιτος ἐπεξέεινε καταστήσας αὐτὰς θελκτικωτέρας καὶ ἀναγκαιοτέρας.

Μετὰ τὸν Ἴφιτον ἐβασίλευσαν εἰς Ἡλῖδα διάφοροι βασιλεῖς, καὶ εἴτα ἀνετράπη ἡ μοναρχικὴ διοίκησις καὶ πᾶσαι αἱ πόλεις ἠνώθησαν εἰς ὁμοσπονδικὴν πολιτείαν καὶ ἐσχηματίσθησαν εἰς ὀκτὼ φυλάς διευθυνομένας παρ' ἑνὸς σώματος ἐνεγκόντα βουλευτῶν ἰσοβίων, τῶν ὁποίων κύριος σκοπὸς ἦτον ἡ εὐδαιμονία τῶν πολιτῶν καθότι προσδιώρισαν διαφόρους σοφοὺς νόμους ἀφορώντας τὴν ἡθικὴν μόρφωσιν τοῦ λαοῦ, οἵτινες πάντοτε νυξήθησαν, διώρισαν δικαστήρια ἀδέκαστα τὰ ὁποῖα μετὰ τὴν μεγαλητέραν συντομίαν ἐξεδίκαζον τὰς ποινικὰς καὶ πολιτικὰς ὑποθέσεις τοῦ κράτους, καὶ γυμνάσια καὶ παντοῖα διδασκῆρια πρὸς ἐκπαίδευσιν τῆς νεολαίας.

Οἱ Ἡλείοι ἐθεωροῦντο ἀνέκαθεν ἀπὸ τοὺς ἄλλους

λους Ἑλλήνας ἱεροί, ἔνεκεν τοῦ Νεοῦ τοῦ Ὀλυμπίου Διός, ὅστις ὑπῆρχεν εἰς τὴν σημερινὴν ἐπαρχίαν τῆς Ὀλυμπίας, ἥτις ἑμοῦ μὲ τὴν Τριφυλίαν καὶ τὴν Ἠλιδα, ἀπῆρτιζον τὴν ὁμοσπονδίαν ὅλην καὶ τὸσον εὐλαβοῦντο ἀπὸ αὐτοῦ ὥστε τὰ ξένα στρατεύματα δὲν ἐσυγχωροῦντο νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὸν τόπον τῶν Ἠλείων ὠπλισμένα· ἐπειδὴ δὲ ποτὲ εἰσέβαλλον εἰς αὐτὸν οἱ Ἀκεδαίμονιοι μὲ χιλίους στρατιώτας διὰ νὰ κυριεύσωσι τὰς Φορκὸν καὶ Λεπρέαν, ὑπεχρεώθησαν παρὰ τῶν Ἠλείων νὰ πληρώσωσιν αὐτοῖς δύο χιλιάδας μνᾶς, δηλαδὴ δύο μνᾶς δι' ἑκάστον στρατιώτην κατὰ τὸν Ὀλυμπιακὸν νόμον, ἀφοῦ ὅμως δὲν ἐπλήρωσαν τὸ πρόστιμον τοῦτο, ἀπεκλείσθησαν τῶν ἀγώνων πρὸς καιρὸν· ὅθεν οἱ Ἠλεῖοι χαίροντες ἀφ' ἑνὸς βαθεῖαν ἡσυχίαν ὡς μὴν ἔχοντες πολεμίους καὶ ἀφ' ἑτέρου συναναστροφόμενοι καθ' ἑκάστην μὲ ὅλα τὰ ἔθνη τὰ ὅποια ἔτρεχον εἰς τὴν πατρίδα αὐτῶν διὰ τὰς γενομένας ἐορτάς, καὶ περικυκλούμενοι ἀπὸ ἀριστουργήματα τεχνῶν, διέπρεψαν μεταξὺ τῶν λαῶν τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὰς ἀρετάς, τὰ πλούτη, τὴν ἐμπορίαν, τὴν ἐντελὴ γυνῶσιν τῆς γεωπονίας, τὴν ἀπλοικὴν ζωὴν, τὴν τεκτονικὴν τῶν οἰκιῶν καὶ τὴν εὐγένειαν τῶν ἡθῶν.

Ἄμα ἐγεννᾶτο ὁ παῖς ἡ ἡ παιδεία, οἱ γονεῖς ἐφρόντιζον νὰ περιποιῶνται αὐτὸ μὲ μεγίστην ἐπιμέλειαν, τιμῶντες τὸν νέον πολίτην, ὅστις ἐγεννήθη διὰ νὰ δοξάσῃ τὴν πατρίδα αὐτῶν, ὅταν δὲ ἐφθάνεν εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν ἦσαν ὑποχρεοὶ οἱ γονεῖς νὰ τῷ ἐξηγῶσι τὰς ἀπορίας του μὲ ὅλην τὴν ἀπαιτουμένην τελειότητα, ἀφοῦ δὲ ἡλικιοῦτο περισσότερο ἀπέστειλλον αὐτὸ εἰς τὰ δημόσια διδασκῆρια διὰ νὰ διδαχθῇ ἀπὸ τοῦς καθηγητὰς τὰς στοιχειώδεις ἀρχὰς τῆς ἡθικῆς καὶ θρησκείας, καὶ τῆς σωματικῆς ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῶν ἀρχόντων καὶ μάλιστα τῶν γονέων, οἵτινες ἦσαν ὑποχρεοὶ μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ἀπὸ τῆς δημοσίας διδασκαλίας νὰ τὸ διδάσκωσι καὶ πρακτικῶς τὰ χρέα καὶ καθήκοντά του. Καὶ ἐπειδὴ ἡ Ἠλις ἦτο κατὰπληρὸς ἀπὸ ναοῦς καὶ ἀναθήματα θυμᾶσια, καὶ ἀπὸ εἰκόνας περικαλλεῖς, οἱ διδάσκαλοι ὠδήγουν τὸν διδασκόμενον αὐτόθι πολλάκις καὶ ἐξηγοῦντες αὐτῷ πᾶν ἀριστούργημα, ἠναγκάζον αὐτὸν νὰ φιλοτιμητῇ ἔτι μᾶλλον νὰ μανθάνῃ τὰ μαθήματά του, διότι τῷ ἔλεγον ὅτι τ' ἄψυχα ἀγάλματα τῶν θεῶν καὶ ἡρώων ἔδωπον τὰς πράξεις του καὶ ἐγίνωσκον τὰς προόδους του, ὅτι ἡ γῆ ἦν ἐπ' αὐτῇ ἦτον ἱερὰ καὶ δὲν ἔπρεπε νὰ καταπατῆται ἀπὸ πόδας ἀμελεῖς καὶ ἀμαθεῖς· καὶ ἀληθῶς ἡ τοιαύτη διδασκαλία οὐ μικρὰ ἀποτελέσματα ἔφερε, καθότι ἡ νεολαία τῶν Ἠλείων ἐγένετο ἡ πρωτίστη κατὰ τὴν πρόδον ὅλης τῆς Ἑλλάδος. Μετὰ τὰ στοιχειώδη μαθήματα ἤρχετο τακτικὴ διδασκαλία ἐκτενεστέρα καὶ σπουδαιοτέρα μέχρις ὅτου ἡ μαθητὴς ἀποκαθίστατο τέλειος καὶ ἀφοῦ ἐξηταζέτο ἐνώπιον τῶν ἀρχόντων ἀπὸ τοῦς καθηγητὰς του ἀπελύετο

τῆς μαθητεύσεως καὶ ἐξέλεγε τὸ ἐπάγγελμα τὸ ὅποιον ἐβούλετο, ἀλλὰ καὶ τότε δὲν ἀφίετο πάντῃ ἐλεύθερος, ἐπετρεῖτο εἰς τὸν πρακτικὸν αὐτοῦ βίον καὶ ἐσυμβουλεύετο ἕως οὗ ἐπαγιοῦτο ὅποσόν ἢ φρόνησίς του.

Εἰς τὰ δημόσια σχολεῖα ἐδιδάσκοντο πᾶσαι αἱ τέχναι καὶ ἐπιστῆμαι αἱ γνωσταὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ πᾶς διδασκόμενος ἐλευθέρως ἠδύνατο νὰ ἐκλέξῃ οἷον μάθημα ἐπεθύμει· ὅλοι ὅμως ἐκ φιλοτιμίας ἠναγκάζοντο νὰ διδάσκωνται ἀφ' ἑνὸς τὰς σωματικὰς ἀσκήσεις καὶ τὴν ἡθικὴν καὶ ἀφ' ἑτέρου τέχνην τινὰ ἢ ἐπιστήμην ἐντελῶς διὰ νὰ λάμψωσιν εἰς τοῦς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας διὰ νὰ ἀξιώθωσι νὰ γίνωσιν ἄρχοντες, κριταὶ καὶ Ἑλληνοδίκαι, διὰ νὰ δοξάσωσι τέλος τὴν πατρίδα αὐτῶν καὶ ἡ ἱστορία ἀποδεικνύει ὅτι οὐ μικροὶ ἄνδρες ἐγεννήθησαν εἰς τὴν πολιτείαν, ταύτην τὴν ἐλευθεριωτέραν τῆς Ἑλλάδος, διότι εἶχον παρὰ πᾶσαν ἄλλην πολιτείαν ἱστάδιον νὰ ἐξασχῆσιν οἷον ἐπεθύμουν ἐπάγγελμα καὶ μὲ ἐπιτυχίαν μεγάλῃν μάλιστα, κυρίως ὅμως οἱ Ἠλεῖοι ἠγάπων τὴν γεωργίαν εἰς ἣν ἐπέδιδον θυμασίως ὡς ἐκ τῶν εὐφώρων πεδιάδων αὐτῶν, τὸσην δὲ κλίσιν τινὲς εἶχον εἰς αὐτὴν, ὥστε ποτὲ δὲν εἰσῆρχοντο εἰς τὰς πόλεις, ἀλλ' ἔμενον φιλοσοφοῦντες καὶ παίζοντες μὲ τὴν φύσιν εἰς τ' ἀγροκήπια αὐτῶν ὅπου ἔζων καὶ ἀπέθνησκον ἐν τῷ μέσῳ τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν, μακρὰν τῆς τύρβης τῶν πόλεων, ἐναρέτως καὶ ἀξιοπρεπῶς.

Εἰς Ἠλιδα ἐγίνοντο διάφοροι πανηγύρεις εἰς τὰς ὁποίας ξένοι καὶ αὐτόχθονες ἐναμιλλῶντο τίς νὰ ὑπεβῇ τὸν ἕτερον, διὰ νὰ λάβῃ δημοσίως τὸν ἐκ κοτίνου καλλιστέφινον ἢ τὸν ἐκ Φοίνικος κλάδον, σύμβολα οὐ μικρᾶς τιμῆς καὶ δόξης, αἱ κυριώτεραι δὲ αὐτῶν ἦσαν αἱ τοῦ Διός, τῆς Ἀθηνᾶς, τῆς Ἥρας καὶ τοῦ Διονύσου.

Ἡ πρώτη τῶν ἐορτῶν τούτων τῆς Ἠλίδος ἦτον ἡ μεγίστη ἐορτὴ ὅλης τῆς Ἑλλάδος. Ἐγένετο κατὰ πενταετίαν καθ' ἣν πανταχόθεν συνέρρεον ἄπειρα πλῆθη καὶ θεωρίαι μεγαλοπρεπεῖς διὰ ν' ἀγωνισθῶσιν οὐχὶ μόνον εἰς τὸ λεγόμενον πένταθλον ἦτοι τὸν δρόμον, τὴν πάλην, τὴν πυγμὴν, τὸ ἄλμα καὶ τὸν δίσκον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς λοιπὰς γυμνάσεις τοῦ σώματος, καὶ εἰς τὴν ἀρματηλασίαν, τὴν ἵππηλασίαν καὶ εἰς τὴν ποίησιν καὶ τὴν ῥητορικὴν καὶ τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν ἱστορίαν καὶ εἰς πᾶν ἄλλο τὸ ὅποιον ἡ ἀνθρώπινος σοφία ἠδύνατο νὰ ἐφεύρῃ, ὅθεν οἱ Ἠλεῖοι βλέποντες νὰ τρέχωσιν εἰς τὴν πατρίδα αὐτῶν ἀφ' ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς ἀγωνισταί, ἐφιλοτιμοῦντο πάντοτε ν' ἀγωνίζωνται καὶ αὐτοὶ μὲ τοὺς ξένους διὰ νὰ γίνωσι καὶ ὅμοιοι αὐτῶν κατὰ τὴν ἀξίαν καὶ ἀνώτεροι εἰ δυνατόν κατὰ τὴν τέχνην, διὰ νὰ μείνῃ ἡ δόξα τῆς νίκης πάντοτε εἰς τὴν πατρίδα αὐτῶν, ἡ δὲ ἱστορία διετήρησεν ὀνόματα τινὰ Ἠλείων Ὀλυμπιονικῶν οἵτινες ἐτίμησαν δεύοντες τὴν πατρίδα αὐτῶν καὶ δὲν ἄφρασαν τὴν νίκην νὰ φύγῃ τῆς πατρίδος τῶν, ὡς τοὺς Κόρονθεν, Ἄρ-

πηνον, Πολυνείκην, Σόμμαχον, Αίσχύλον, Αρχίδα-
μον, Ξενίαν, Τρωίλον, Σάτυρον, Χαρμίδην, Εὐα-
νορίδαν, Αίσχινην, Κλεάρεστον καὶ τινες ἄλλους.
Διὰ τὰ καθίστανται νικηταὶ καὶ οἱ Ἡεῖοι, συνέ-
τεινεν οὐχὶ μόνον ἡ ἀνατροφή ἦν ἀπελάμβανον,
ἀλλὰ καὶ ἡ εἰδικὴ παιδεία ἦν ἀπέκτων πρὶν τῶν
ἀγώνων, καθότι ὅταν ἐπλησίαζεν ὁ καιρὸς αὐτῶν,
ὅλοι οἱ ἄνδρες, μὴ ἐξαίρουμένων οὐτε τῶν παί-
δων καὶ τῶν μεираκίων ἅτινα πολλάκις ἐστεφα-
νώθησαν ὡς νικηταί, ἔσπευδον πρὸς τοὺς λεγο-
μένους Κριτὰς ἥτοι διδασκάλους, τελειοτάτους ὅ-
λων τῶν σωματικῶν ἀσκήσεων, διὰ τὰ διδασκῶ-
σιν ἐκτενέστερον δέκα κατα συνέχειαν μῆνας τὴν
τέχνην τῆς νίκης, πολλοὶ δὲ ἄλλοι παρελάμβανον
ιδιαιτέρως διδασκάλους ἐπιτηδευστάτους εἰς πᾶ-
σαν τέχνην καὶ ἐπιστήμην, διὰ τὰ τελειοποι-
θῶσιν εἰς τὴν ἐπιστήμην ἐκείνην ἢ τέχνην, διὰ
τὴν ὅποιαν ἤθελον ν' ἀγωνισθῶσιν καὶ οὕτως ἀφοῦ
κατηρτίζοντο καθ' ὅλα, παρουσιάζοντο εἰς τὴν ἐ-
ορτὴν ν' ἀγωνισθῶσι, καὶ πρῶτον μὲν ἤρχοντο
ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀγωνισταὶ ἐνώπιον τῶν Ἑλληνο-
δικῶν ἢ ἀγωνοθετῶν οἵτινες ἦσαν πάντοτε Ἡ-
λεῖοι, ἐνδύομενοι κατὰ τὴν ἐορτὴν λαμπρὰ φορέ-
ματα καὶ κρατοῦντες σύμβολα τῆς δυνάμεως τῶν,
εἰς χεῖρας, καὶ οἵτινες ἐξελέγοντο κατὰ πενταε-
τίαν διὰ κλήρου ἀνά εἰς ἀπὸ τοὺς ἐκλεκτοὺς ἐ-
κάστης φυλῆς ὑπὸ τῶν Βουλευτῶν τῆς πολιτείας,
ὅπου, ἀφοῦ ἐξετάζοντο περὶ τῆς ἀγωγῆς αὐτῶν
τῆς ἰδιωτικῆς καὶ δημοσίου ἐὰν εἶχον τοιούτην
καὶ εὐρίσκοντο ἀνεπλήρητοι καὶ χρηστοὶ πολῖται
καὶ ἐσυμβουλευόντο ἵνα ἀπέχωσιν εἰς τοὺς ἄθλους
τῶν ἀπὸ τὴν ἀπάτην καὶ τὴν πονηρίαν, διότι ἡ
νίκη ἢ διὰ τούτων τῶν αἰσχυρῶν μέσων γενομένη
ἦτον ἐπονείδιστος καὶ ἀτιμωτική, ὥρμιζοντο ἐνώ-
πιον τοῦ ἀγάλματος τοῦ Διὸς, καὶ ὑπέσχεοντο ν' ἀ-
θληθῶσι τιμίως καὶ δικαίως, ἐπομένως κατε-
γράφοντο εἰς τοὺς καταλόγους, ὅταν δὲ ἡ κατα-
γραφή ἐλάμβανε πέρας διατάττετο ὁ κήρυξ ἵνα
σημάνῃ τὴν ἀρχὴν τῶν ἀγώνων, ὅθεν ἅμα διεσαλ-
πίζετο τοῦτο, πάραυτα παρίσταντο οἱ ἀθληταὶ
καὶ ἤρχιζον κατὰ κλῆρον ἕκαστος καὶ οὐχὶ συγ-
χρόνως εἰς ὅλα τὰ ἄθλα, ν' ἀγωνίζονται μέχρις
ὅτου ὁ εἰς κατέβαλε τὸν ἕτερον καὶ ὁ μὲν ἡτ-
τημένος ἔφευγε τῆς ὀμηγύρεως κατησχυμένος,
ἀλλὰ καὶ ἠναγκασμένος νὰ ἐξασκηθῇ κάλλιον διὰ
νὰ παραστοθῇ εἰς ἄλλην ἐορτὴν ὅπως ἐκπύλῃ
τὴν κοιλίδα ἣν ἀπέκτισεν, ὁ δὲ νικητὴς ζητο-
κραυγούμενος ἀπὸ τοῦ πλήθους, παρουσιάζετο ἐνώ-
πιον τῶν ἀγωνισθέντων καὶ ἀφοῦ κατεγράφετο
τ' ὄνομά του εἰς τοὺς ἐπὶ τούτῳ συντασσομέ-
νους κώδικας ἀπῆρχετο μεταξὺ τοῦ πλήθους πε-
ριμένων τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς ἐορτῆς διὰ
τὰ λάβῃ τὸ ἀντίκιν εἰς αὐτὸν βραβεῖον.

Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἐγένετο ἡ λαμπροτέ-
ρα ἀφ' ὅσας ἤδυναντο νὰ φαντασθῇ τις τελετὴ, ἀρ-
χομένη ἀπὸ θυσίας πρὸς τὸν Δία ὅλοι οἱ ἄρχον-
τες καὶ οἱ θεαταὶ Ἰενδύοντο τὰ κάλλιστα τῶν ἐν-
δύματων αὐτῶν καὶ διὰ παρατάξεως μὲ Μουσικὴν

συνοδοιουμένης καὶ φωνὰς χαρᾶς, συνώδευον τοὺς
νικητὰς κεκοσμημένους πλουσίως καὶ φοῖνικα φέ-
ροντας εἰς χεῖρας καὶ βεβακχευμένους ἐξ ἐναρέτου
ὑπερηφανείας εἰς τὸ θέατρον προηγουμένως, ὅπου
οἱ Ἑλλανοδῖκαι ἐπρόσταζον ν' ἀρχίσῃ παιανίζού-
σης τῆς Μουσικῆς ὁ ὕμνος ὁ ὑπερυψῶν τῶν νικητῶν
τὴν δόξαν καὶ αὐτῆς τῆς τελετῆς τὴν λαμπρότητα,
μέχρις οὐρανοῦ. Μετὰ τὸν ὕμνον ὁ κήρυξ διε-
κήρυττε μεγαλοφώνως ὅτι ὁ θεῖνα λαμβάνει τὸν
ἐξ ἀγριελαίας στέφανον διὰ τὴν νίκην ἣν κατὰ
τοῦ θεῖνα ἀπῆλαυσεν εἰς τὸ θεῖνα ὄπλον, καὶ πά-
ραυτα οἱ ἀγωνοθέται ἰδίαις χερσὶν ἐστεφανόνον
αὐτὸν καὶ οὕτως ἔπραττον καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς νι-
κητὰς, μέχρις ὅτου ὅλοι οὗτοι ἐστεφανοῦντο. Με-
τὰ τὸ τέλος τοῦ στεφανώματος οἱ νικηταὶ ἐπρόσ-
φερον εὐχαριστηρίους θυσίας καὶ ἀνεκραζόντο εἰς
αἰθούσαν τινὰ τοῦ Πρυτανείου, ὅπου κατεγράφοντο
εἰς τοὺς Κώδικας δι' αἰώνιον ἐνθύμημα τῆς νί-
κης τῶν, καὶ εἴτα ἀφοῦ ἐγένοντο εἰς τὸ ἐστια-
τόριον, ἀπελύοντο. Τὰς ἀκολουθοῦς ἡμέρας οἱ νι-
κηταὶ συνεκρότουσαν συμπόσια τῶν ὁπῶν ἡ Μου-
σικὴ καὶ ἡ ὄρχησις ἠύξανε τὴν εὐχαριστήσιν,
ἡ δὲ ποίησις ἀπηθανάτιζε τὰ ὀνόματά τῶν, ἐὰν
δὲ ἤθελον καὶ ἡ Γλυπτικὴ τοὺς παρίστα εἰς μάρ-
μαρον ἢ χαλκὸν πρὸς διαιώνισιν τῆς νίκης τῶν
ὅταν δὲ ἀπῆρχοντο εἰς τὴν κατοικίαν τῶν, ἀνέ-
βαινον ἐφ' ἄρματος μεγαλοπρεποῦς κατάκοσμοι
ἀπὸ τιμᾶς, ἐνδύομενοι μὲ πορφύραν καὶ ἐπὶ κεφα-
λῆς μὲν φέροντες τὸν στέφανον, εἰς δὲ τὰς χεῖ-
ρας τὸν κλάδον τοῦ φοίνικος καὶ συνοδευόμενοι
ἀπὸ πλήθους ἀνθρώπων καὶ ἐκεῖ ἠδύναντο νὰ χα-
ρῶσιν ὅπως ἤθελον διὰ τὴν νίκην τῶν ταύτην, ἣν
δὲν συνεμερίζοντο οἱ νικηταὶ μόνον μετὰ τῶν
φίλων καὶ συγγενῶν τῶν ἄλλὰ καὶ ὅλοι οἱ συμ-
πολῖται αὐτῶν, οἵτινες ἐθεώρουν καύχημά τῶν
ὅτι τοιοῦτον συμπολίτην ἀπέκτησαν. Εἰς τινες
δὲ τόπους τοσαύτην τιμὴν ἀπένειμον εἰς τοὺς
τοιοῦτους νικητὰς, ὥστε ὅλων τὰ στήθη ἔπαλλον
ἀπὸ ἁμιλλαν καὶ ἠδονὴν διὰ ν' ἀξιώθωσι τῆς φι-
λίας του, ὥστε ἐπρόσφερον ἐκ τοῦ Δημοσίου τα-
μείου μισθὸν ἰσόδιον. Εἰς τὴν Λακεδαίμονα ἡ-
ξιοῦντο τῆς τιμῆς τοῦ νὰ συμπολεμῶσιν εἰς τὸ
τῶν βασιλέων πλευρόν. Διηγείται δὲ ὁ Πλούταρχος
ὅτι « φασὶ καὶ τινὰ χρημάτων πολλῶν ἐν Ὀ-
λυμπίοις διδομένον αὐτῶ, μὴ δεξάμενον, ἀλλὰ
πολλῶν πόνῳ καταπαλαίσαντα τὸν ἀνταγωνιστήν,
ὅστις εἶπεν αὐτῶ. Τί σοὶ πλέον, ὦ Δάκων, γέγονεν
ἀπὸ τῆς νίκης; Φάναι μειδιάσαντα, πρὸ τοῦ βι-
σιλέως τεταγμένος μαχοῦμαι τοῖς πολεμίοις. » Ἀλ-
λαχοῦ ἀποκτοῦσαν τὴν προεδρίαν εἰς τὴν τῆς πα-
τρίδος αὐτῶν τῶν ἀγώνων παράστασιν, εἰς δὲ τὴν
Ἥλιδαν ἐν τῶν βουλευτικῶν προσόντων ἦτο καὶ ἡ
ἀπόλυσις τῆς ἐπωνυμίας τοῦ ὀλυμπιονίκου.

Ἡ ἐορτὴ τῆς Ἀθηνᾶς ἐγένετο κατ' ἔτος παρὰ
τὴν πόλιν τῆς Ἥλιδος, ἐν ἣ ἡ νεολαία ἡμιλλᾶτο
διὰ τὸ καλλιστεῖον. Οἱ νικηταὶ στεφανοῦμενοι,
εὐδοῦντο ὡς εἰς θρίαμβον. Ὁ πρῶτος τῶν νικη-
τῶν ἔχων τὴν κεφαλὴν τεταγνιωμένην ἔφερε τὰ ὀ-

πλα τὰ ὅποια ἀφιέρωσαν εἰς τὴν Θεάν. Ὁ δευ-
τερος ἤγε τὸ θυμὰ καὶ ὁ τρίτος ἔφερε τ' ἄλλα
ἀναθήματα. Ὁ δὲ Ἀθηναῖος λέγει. Ἐν Ἡλίδι δὲ
καὶ κρίσεις γίνεται κάλλους καὶ τῷ πρώτῳ τὰ τῆς
Θεοῦ φέρειν τεύχη δίδονται, τῷ δὲ δευτέρῳ τὸν
βουὴν ἄγειν, ὁ δὲ τρίτος τὰς θυκλὰς ἐπιτί-
θησιν.

Ἡ ἑορτὴ τῆς Ἡρας ἐγένετο ἐπίσης κατ' ἔτος
παρὰ τὴν αὐτὴν πόλιν. Κατὰ ταύτην ἐπανηγύρι-
ζον αἱ γυναῖκες αἵτινες δὲν ἠδύναντο νὰ λαβῶσι
μέρος εἰς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας καὶ ἂν ποῦ
Ἡλεία ἢ ἄλλη ἄλλου ἔθνους ἐπορεύετο ὅτι ἀπῆλ-
θεν εἰς τοὺς ἀγῶνας, καταδικάζετο νὰ ῥιφθῇ ἀπὸ
τὸ ἀπότομον ὄρος Τυπαῖον, κείμενον μεταξὺ Σκυλ-
λῶντος καὶ ποταμοῦ Ἀλφειοῦ, ἀφ' ὅπου βεβηλῶς
ἐφονεύετο, μόνη δὲ τοῦ κινδύνου τούτου ἐσώθη ἡ
Καλλιπάτειρα χάριν τῶν νικῶν τῶν υἱῶν της—δια-
φόρους ἀγῶνας παρθένων, ἐν αἷς προέδρευον οὐχί
πλέον οἱ Ἑλληνοδίκαι, ἀλλὰ δεκαεὶ γυναῖκες
ἐκλεγεμέναι ἀπὸ τὰς ὀκτῶ φυλὰς τῶν Ἡλείων
αἰδέσιμοι τόσον διὰ τὰς ἀρετάς των ὅσον καὶ διὰ
τοῦ γένους τὴν λαμπρότητα. Ἐνταῦθα μετεχει-
ρίζοντο δῶα τῆς Μουσικῆς χοροῦ γινομένους
πρὸς τιμὴν τοῦ Φύσκου καὶ τῆς Ἱπποδαμίας, καὶ
ἐτέρους δῶα διὰ νὰ ὑμνήσωσι τὴν Θεάν. Αἱ γυ-
ναῖκες κατὰ πενταετίαν ἐκέντουν τὸν μεγαλὸν
πέπλον τὸν ὅποιον ἐξέτεινον τὴν ἡμέραν τῆς ἑορ-
τῆς διὰ νὰ θαυμάσῃ ἡ τέχνη του καὶ διέταττον
τὴ βραβεῖον τοῦ δρόμου καὶ τῶν ἄλλων ἄθλων εἰς
τὰς νέας τῆς Ἡλίδος· κατὰ τὴν ἐξῆς τάξιν δὲ ἐ-
γίνοντο οἱ ἀγῶνες· προηγούντο αἱ νεώτεραι, μετ-
αὐτὰς εἶποντο αἱ ἐν τῇ ἡλικίᾳ δευτεραί, τελευ-
ταῖαι δὲ αἱ πρεσβύτεραι· ἀφοῦ ἐδίδετο τὸ ση-
μεῖον αἱ νέαι ἀνταγωνίστριαι ἐπῆδων εἰς τὸ στά-
διον γυμναὶ μέχρι γόνατος, ἔχουσαι τοὺς πλοκα-
μοὺς τῆς κεφαλῆς των κυματομένους ἐπὶ τοῦ δε-
ξιοῦ ὤμου των ὅστις ἦτο μέχρι τοῦ στήθους ἡ-
νεωγμένος· ἡ νικῶσα ἐδέχετο στέφανον ἐξ ἐλαίας
καὶ βοὸς θυσιασθέντος εἰς τὴν Θεάν μοῖραν καὶ
τὴν ἄδειαν ἥτις τὴν ἐθέλγε περισσότερον τοῦ νὰ
κρεμάσῃ τὴν εἰκόνα αὐτῆς· δὲ αἰώνιον ἐνθύμησιν
ἐντός τοῦ ναοῦ τῆς Ἡρας. Ἐνταῦθα αἱ γυναῖκες ἐ-
δεῖκνυν ὅλας αὐτῶν τὰς ἀρετάς ἀμιλλώμεναι
τις νὰ λάβῃ τὰ πρωτεῖα καὶ τὰς ἄλλας διαφό-
ρους ἀσκήσεις τοῦ σώματος καὶ εἰς ὅλας τὰς ἀρε-
τὰς τῆς ψυχῆς.

Ἡ ἑορτὴ τοῦ Διονυσίου ἐπίσης ἐγένετο ἀπὸ τὰς
γυναῖκας αἵτινες ἤρχιζον ἀπὸ τὸν ἐξῆς ὕμνον.
« Ἐλθεῖν ἥρω Διόνυσσε, ἄλιον εἰς ναὸν ἀγνὸν οὐν
χαρίτεσσιν ἐς ναὸν τῷ βοῶντι ποδὶ θύων, » Εἶτα
δις ἐτραγῶδουν τὸ « ἄξις Ταυρς. » θέλουσαι μὲ
τοῦτο νὰ παρακαλέσωσι τὸν Θεὸν ἵνα ἔλθῃ πρὸς
καὶ ἄλπος, ὅπως στεφανώσῃ τὰ γεωργικὰ ἔργα
τῶν συζύγων αὐτῶν, πατέρων, υἱῶν καὶ ἀδελφῶν.
Μετὰ τὸν ὕμνον ἤρχοντο θυσιῶν δημοσίων καὶ ἰ-
διωτικῶν, καὶ ἐπομένως ἀγῶνων τῆς Μουσικῆς
καὶ ποιήσεως καὶ τῶν γυναικείων τεχνῶν· αἱ νι-
κῶσαι ἐστεφανοῦντο καὶ ἀπῆρχοντο οἰκάδε ὑπε-

ρφηανεύόμεναι διὰ τὰς νίκας των τὰς ὁποίας ὤ-
φειλον εἰς τὴν ἱκανότητα αὐτῶν, ἐπιμέλειαν καὶ
ἐπιμονήν.

Εἰς Ἡλίδι ὑπῆρχε γυμνάσιον ἀρχαιότατον εἰς
ὃ ἐγυμνάζοντο οἱ νέοι τὰς σωματικὰς ἀσκήσεις
καὶ εἰς ὃ ἐγίνοντο κατ' ἔτος ἑορταὶ χαρμόσυναι.
Ἐνταῦθα ὑπῆρχον πλάτανοι ὑψηλαὶ μεταξὺ τῶν
δρόμων τῶν διαχωρίζοντων τοὺς προσδιωρισμένους
τόπους διὰ τὰς γυμνάσεις, ἐντὸς τειχῶν διὰ νὰ
κάθηνται οἱ θεαταί. Ὁ σύμπαρ δὲ οὗτος περιβο-
λὸς ἐκαλεῖτο Εὐστός ὡς γενόμενος ἀπὸ τὸν Ἡρα-
κλέα ἵνα ἀσκήται εἰς τοὺς σωματικοὺς ἀγῶνας,
ἐδαιρείτο δὲ διχῶς, καὶ εἰς μὲν τὸ ἐν μέρος ἐ-
γενετο ὁ δρόμος ὅστις ἐλέγετο ἱερὸς, εἰς δὲ τὸ
ἕτερον οἱ λοιποὶ ἀγῶνες· Ἐν αὐτῷ ὑπῆρχε καὶ
τόπος τῆς Πλεθρίων ὀνομαζόμενος εἰς ὃν εἰσῆρχον-
το οἱ Ἑλληνοδίκαι καὶ ἀπεφάσιζον περὶ τῆς πά-
λης καθ' ἡλικίαν καὶ βουλευτήριον εἰς ὃ ἐγίνοντο
αἱ ἐπιδείξεις καὶ λόγων αὐτοσχεδίων καὶ συγ-
γραμμάτων παντοίων, ἐκαλεῖτο δὲ Ἀκλίχιμιον.

Ἐξ ὧν μέχρι τοῦδε εἵπομεν, βλέπομεν ὅτι
οἱ Ἡλείοι εἶχον τὴν αἰσθησὶν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ ὠ-
ραίου τὰ μάλιστα ἀ.α.πετυγμένῃ καὶ ἐπὶ πολὺ
ὠμοιάζον μὲ τὰ σημερινὰ ἐλευθέρια ἔθνη τὰ ὅποια
πάντα συγχωροῦν εἰς τὸν ἀνθρώπον ἀρκεῖ νὰ μὴ
βλάπτωσι τὴν πολιτείαν· ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τέλος
ἀδυνατίσαντες ἐκ τῶν διχονοιῶν, τοῦ πολλοῦ
πλούτου, τῆς παραμελήσεως τῆς ἀνατροφῆς, τῆς ἐ-
πεμβάσεως εἰς τὴν διοίκησιν των τῶν Λακεδαιμο-
νίων καὶ Ἀθηναίων καὶ τῆς ἐξουδενίσεως τῆς ду-
νάμεως τῶν Ἑλληνοδικῶν, οἵτινες ἄνευ ἐξετάσεως
ἐδέχοντο πολλάκις εἰς τοὺς ἀγῶνας διεφθαρμένους
καὶ ἀγνώστων πολιτείων ἀγωνιστάς, ὑπέπεσον εἰς
τὸν ζυγὸν τῶν Μακεδόνων καὶ Ῥωμαίων, οἵτινες
ὀλίγον κατ' ὀλίγον τοὺς ἀπεκατέστησαν δούλους
αὐτῶν μέχρις ὅτου ὀλοτέλως τοὺς διεγράψαν ἀπὸ
τὸν κατάλογον τῶν ἐθνῶν. (ἀκολουθεῖ),

ΠΟΙΚΙΛΑ

Ὀλίγους μῆνας μετὰ τὸν θάνατον τοῦ καρ-
δινάλιου Μαζαρίνου (1662) συνέβη ἐν Γαλλίᾳ ἀπα-
ραδειγμάτιστον περιστατικὸν, παραδοξότερον κα-
θιστάμενον ὡς ἐκ τοῦ σκότους του, διότι εὐδεις
ιστορικὸς ἐνόησεν ἢ διεξήγησεν αὐτό. Ἐν μεγί-
στη μουσικότητι ἐστάλη εἰς τὸ ἐν τῇ νήῳ Ἀγία
Μαργαρίτα παρὰ τῇ Προβιγγίᾳ φρούριον δεσμώ-
της ἀγνώστος, ἀναστήματος πλέον ἢ μετρίου, νέος
εὐειδέστατος καὶ εὐγενέστατος τὴν μορφήν. Καθ'
ὅλην τὴν ὁδὸν ὃ δεσμώτης ἔφερε πρόσωπτον ἀ-
νοιγοκλείον κατὰ τὸ στόμα ὥστε ἐπέτρεπεν εἰς
τὸν φέροντα νὰ τρώῃ ἐλευθέρως καὶ ἀνεμπο-
δίστως. Ἄν ἀπεκαλύπτετο ἐδόθη διαταγὴ εἰς τοὺς
συναδελφόντας νὰ τὸν φοιτῶσιν πᾶσαντα. . . Ἐ-